

Posudek disertační práce Dany Nývtové *Femme fatale české avantgardy?* Marie Majerová v kontextech doby.

Disertační práce Dany Nývtové vznikala poměrně dlouho, délka práce nad prací byla dána tím, že se doktorandka vědomě přihlásila na distanční studium a byla rozhodnuta se pokusit se pokusit propojit své zaměstnání se studiem. O tom více si cením toho, že práce je velmi dobře pramenně vybavená a vyžadovala časově náročnou práci v archivech.

Práce byla od počátku koncipována tak, že se na příkladu Marie Majerové měla ukázat složitost a mnohostrannost postavení ženy v intelektuálním a kulturním v Československu mezi dvěma světovými válkami. Pohled optikou genderových literárních a historických teorií umožnil vidět Marii Majerovou mimo její dosavadní poněkud jednostranné ideologické výklady, o které se do značné míry zasloužila sama svoji činností po 2. světové válce. Avšak předválečná Marie Majerová byla výjimečná spisovatelka, výtečná publicistka a pravděpodobně také dobrá politička. Takto ji také plasticky ukazuje disertační práce Dany Nývtové.

Práce se opírá hlavně o základní feministické literárně historické práce S. Gubarové a S. Gilbertové o anglické literatuře 19. a 20. století, které doplňuje teoretickými náhledy Butlerové, Sendmannové, dalšími koncepty feministických teoretiček. Převzatá literárně historická perspektiva, která se nespokojuje s registrací ženy v literárních dějinách, ale pokouší se vysvětlit jejich místo, způsob práce a také její omezování, by sama o sobě byla nedostatečná a vedla by k dogmatizaci závěrů anglických historiček, Dana Nývtová se však účinně brání nebezpečím, které mohou vyplynout z důsledného uplatňování jednoho konceptu neustálou konfrontací s vlastním studovaným materiálem. Marie Majerová pak vyvstává z práce jako vzrušující mnohostranná osobnost.

Po úvodní první kapitole *Malý velký příběh?* následuje kapitola práce s názvem *Žena a doba*, která představuje Marii Majerovou v perspektivě její publicistiky a politické práce - od anarchismu ke komunismu, přičemž základní otázkou tu zůstává postavení ženy. Dana Nývtová sleduje, co dobový feminismus znamená pro anarchistku Majerovou a jak se po ní

její pojetí feminismu již od počátku se sociálními problémy žen a hlavně dělnických žen. Podrobným studiem pramenného materiálu (to zdůrazňuji znovu) se zdařilo popsat a vyložit vztahy mezi silným sociálním cítěním, stylizací a proměnlivou ideovou platformou, z níž vychází aktuální feministické postoje Majerové.

V třetí kapitole Hledání a budování ženské tradice přes některé problémy se daří vymezit sám problematický pojem ženské literární tradice. Inspirativně se vykládá vztah Boženy Němcové a Marie Majerové, který byl pro Majerovou důležitý, a je na něm demonstrováno možné vznikání ženské tvůrčí tradice a také ukazuje důležitost této tradice. Další kapitola Mateřství a reprezentace podle mého názoru vytváří střed celé práce. V ní se střetávají různorodé „ženské“ role Marie Majerové – tvůrkyně, političky, publicistky, matky, milenky- v perspektivě mateřství, které se stává interpretačním klíčem. Nývltová konfrontuje politickou angažovanost Majerové za právo zdravého mateřství, které by dalo ženě možnost disponovat svým tělem, literární výklady mateřství a vlastní příběh mateřství. Nedopouští se snadných paralel a pokouší se spíše vytvořit dynamické pole ve významu tak, jak jej užívá Pierre Bourdieu (aniž by na něj přímo odkazovala). Nývltová se v této kapitole nechává inspirovat textem Stabat Mater Julie Kristevy, a přestože tento psychoanalytický text není snadné využít, zdá se mi že až překvapivě dobře osvětluje roli mateřství v životě, politické aktivitě a v tvorbě Marie Majerové. Skrze mateřství se také díky výkladu autorky práce lze pochopit postupný příklon ke komunistické ideologii, která poskytuje zdánlivá řešení ve své době neřešitelných problémů spjatých s ženskou existencí. Neřešitelnost konfliktů se stávajícím řádem, jak právním a diskurzivním, Nývltová podrobně stopuje v publicistice a v románech Nejkrásnější svět, Přehrada a Siréna. Případovou sondou vysvětlující „osvětovou“ publicistiku je cenná analýza textu Panímáma z 20. let dvacátého století psaná pro komunistický ženský tisk.

Na kapitolu věnovanou mateřství navazuje rozsáhlá kapitola, jejímž cílem je přiblížit se k beletristickým textům optikou genderové naratologie, tak aby zůstal zachován úhel pohledu, který je pro Majerovou přes různorodé stylizační a ideové úhyby, jak ukazuje Dana Nývltová, centrální. Nývltová myslím poměrně zdařile odpovídá na otázku, jak je „ženská zkušenost“ (a opět tu připomínám – že Nývltová dobře ví, že ženská zkušenost je diskurzivní a performativní pojem) reprezentována v jejích textech od ranných povídek po vrcholné romány.

Disertační práce je na jedné straně výtečná historická materiálová práce a na straně druhé je interpretačně citlivá a dobře teoreticky založená. Bylo by jistě možné z disertační práce

vytvořit rozsáhlou studii a komentáře, které by mohly doprovodit výběr z nepříliš známé „feministické“ publicistiky Marie Majerové.

Práce je bez ohledu na občasnou určitou stylistickou a myšlenkovou nedůslednost velmi dobrá a plně ji doporučuji k obhajobě.

Libuše Heczková, PhD.

Handwritten signature of Libuše Heczková in black ink.